

Viite: Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/25291/2024

Lausunto: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n gigabittiasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Energiateollisuus ry (ET) kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnokseen EU:n gigabittiasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi. ET edustaa energia-alan yrityksiä. Energia-alan tavoitteena on ilmastoneutraali Suomi, mikä vaatii olemassa olevan infrastruktuurin ylläpitoa ja kehittämistä. Lausuttavana oleva asiakokonaisuus koskettaa erityisesti energian jakelua, jossa tarvitaan johtoja ja laitteita energian jakeluun sekä puhtaan siirtymän edistämiseksi. Oleellisesti kokonaisuus koskee verkkojen yhteiskäyttöä ja -rakentamista sekä tiedonjakoa.

Energiateollisuus ry:n lausunto

Nykyisessä turvallisuustilanteessa on tärkeää käyttää kaikki keinot kriittisen infrastruktuurin tunnistamiseksi ja suojaamiseksi. GIA antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden rajata kriittinen infrastruktuuri ja sen osat säädettävien velvoitteiden ulkopuolelle. Tämä mahdollisuus tulisi käyttää täysimääräisesti ja fyysisen infrastruktuurin tietopyynnöissä kriittinen infrastruktuuri tulisi rajata tarkan tiedonsaannin ulkopuolelle. Tämä ei rajaa yritysten ja toimijoiden mahdollisuutta toimijoiden väliseen yhteiskäyttöön ja yhteisrakentamiseen, eikä tiedon keskittäminen ole tämän edellytys eikä tämä siten tule esteeksi VHCN kehittämiselle.

Nykyisessä geopoliittisessa tilanne ainoa oikea vaihtoehto on ollut keskeyttää Sijaintitietopisteen käyttöönotto. Pidämme nykyisessä turvallisuustilanteessa ongelmallisena, että Traficom on aikaisemmin laajentanut keskitettyjen tietopisteiden, kuten Sijaintitietopalvelun, käyttötarkoitusta kattamaan koko maanrakennussektorin sekä kriittisen infrastruktuurin, riippumatta siitä, voidaanko sitä käyttää VHCN-verkkojen tai niihin liittyvien toimintojen tarpeisiin. Kriittisen infrastruktuurin lisäksi tiedonjaon ulkopuolelle tulee selvästi rajata fyysinen infrastruktuuri, joka ei sovellu teknisesti VHCN-verkkojen tai niiden liitännäistoimintojen käyttöönottoon. Tietopyynnöt, laajat velvoitteet ja lain soveltaminen tuleekin asetuksen mukaisesti rajata viestintäverkkoihin ja niihin liittyvään tekemiseen.

Perustelluista syistä tulee olla mahdollisuus evätä fyysisen infrastruktuurin käyttöoikeus. Energiaverkkojen osalta tulee tunnistaa Energiaviraston rooli, sekä tunnistamassa kohtuullisia ehtoja energiaverkkojen ja osien yhteiskäyttöön. Esimerkiksi mikäli olemassa olevan infrastruktuurin käyttöoikeus evätään tai neuvotellessa erityisistä ehdoista ja edellytyksistä sekä energiaverkoille aiheutuvista kustannuksista, tulee ehtojen arvioinnissa ja riitojen ratkaisussa Energiaviraston rooli kansallisena viranomaisena tunnistaa.

Energiayhtiöillä ja -toimijoilla on paras käsitys infrastruktuurin kriittisyydestä ja toisaalta kansallisia linjauksia tulee tehdä tarpeen mukaan, jolloin toimijoina on mm. työ- ja elinkeinoministeriö ja energiavirasto ja asiantuntijoina mm. energiayhtiöt ja alueelliset vastuutoimijat (mm. kunnat). Tässä laissa ja sen soveltamisessa ei voidakaan kattavasti huomioida muiden alojen kriittisyyksiä.

Erilaisten lupaprosessien yhtenäistäminen ja sujuvoittaminen tulisi olla mahdollistavan lainsäädännön keskiössä ja sujuvia menettelyjä tulisi laajentaa myös muiden johtotyyppien sijoittamisen arviointiin. Myös luvittamisen keskittämisestä on olemassa hyviä esimerkkejä, tämä on mahdollistanut monesti järjestelmien kehittämistä ja yhtenäisiä käytäntöjä – suurelta osin myös

Energiateollisuus ry
Eteläranta 10, 00130 Helsinki
www.energia.fi

energiapuolen johtohankkeissa luvitusta on mahdollista keventää, sujuvoittaa ja nopeuttaa. Prosessien kehittäminen aiheuttaa muutoksia viranomaisten ja kuntien lupaprosesseihin, mutta edistää yhteiskunnan kehittämistä mm. tietoliikenteelle ja energiapuolella puhtaalle siirtymälle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Lisätietoja

Harri Hillamo
Asiantuntija
Energiateollisuus ry
harri.hillamo@energia.fi
+358 50 440 9673